WIKIPÉDIA

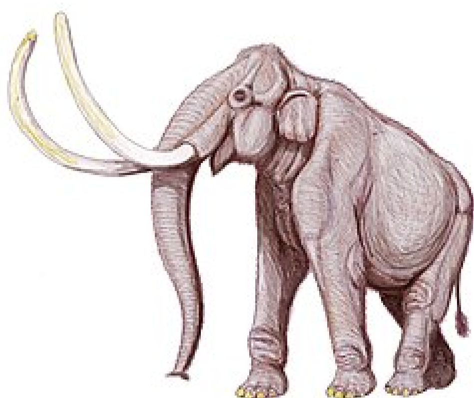
Amerikai mamut

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Az **amerikai mamut** *(Mammuthus columbi)* az emlősök *(Mammalia)* osztályának ormányosok *(Proboscidea)* rendjébe, ezen belül az elefántfélék *(Elephantidae)* családjába tartozó fosszilis faj.

Amerikai mamut 	
Evolúciós időszak: Középső pleisztocén - kora holocén 1,5–0,011 Ma	
PreЄ Є O S D C P T J K Pg N	
 Amerikai mamut csontváza a Kelet-Utahi Főiskolán	
Természetvédelmi státusz	
Fosszilis	
Rendszertani besorolás	
Ország:	Állatok *(Animalia)*
Törzs:	Gerinchúrosok *(Chordata)*
Altörzs:	Gerincesek *(Vertebrata)*
Főosztály:	Négylábúak *(Tetrapoda)*
Osztály:	Emlősök *(Mammalia)*
Alosztály:	Elevenszülő emlősök *(Theria)*
Csoport:	*Eutheria*
Alosztályág:	Méhlepényesek *(Placentalia)*
Öregrend:	*Afrotheria*
Rend:	Ormányosok

Tudnivalók



Rekonstrukció

A középső pleisztocén korszak és a holocén eleje között élt, mintegy 1,5 millió és 11 000 évvel ezelőtt. Észak-Amerikában fejlődött ki az egykori Beringián keresztül odajutott sztyeppei mamutból *(Mammuthus trogontherii)*.[1][2]

A főleg Eurázsiai rokonához - bár Észak-Amerikában is élt -, a gyapjas mamuthoz *(Mammuthus primigenius)* képest nagyobb állat voltak: marmagassága elérte a 3,72–4,2 métert, a tömege pedig 9,2–12,5 tonna között lehetett.[3] Azonban a gyapjas rokonhoz képest kevésbé volt szőrös, mivel a jégmezőktől sokkal délebbre élt. A ma elefántokhoz hasonlóan valószínűleg domináns nőstények családokban járhatták az észak-amerikai prériket, ahol fák hajtásait és más növényeket fogyasztottak. Fogaiból ítélve 60-80 évig is élhetett. Agyarai a leghatalmasabbak voltak az elefántfélék között: egy Texasban talált agyar tömege 94 kilogramm, hossza pedig 4,9 méter volt.

Maradványait megtalálták a mai Alaszkától Mexikóig. Pontos besorolásuk sokáig vitatott volt. A legújabb DNS-vizsgálatok alapján azonban úgy tűnik, hogy a ma élő elefántfélék közül az ázsiai elefánttal *(Elephas maximus)* állt közelebbi rokonságban.

Az amerikai mamut a Würm-glaciális végével halhatott ki, körülbelül 11 000 évvel ezelőtt, vagyis nem sokkal a mai amerikai indiánok őseinek megérkezését követően. Ezért erős a gyanú, hogy az első indiánok túlzott vadászatának eshettek áldozatul. Mások szerint kihalásukat a pleisztocént követő gyors felmelegedés okozhatta. (Erről bővebben: pleisztocén megafauna.)

Érdekesség, hogy a kaliforniai Channel-szigeteken helyileg kialakult, törpe változatának - amelyet később önálló fajként fogadtak el -, a *(Mammuthus exilis)* maradványait találták meg. Ezek magassága csak 1,72–2,02 méter volt. Az első maradványokat még 1856-ban találták meg. Azóta a kutatások kimutatták, hogy a három kérdéses sziget (San Miguel, Santa Cruz és Santa Rosa) a pleisztocénben egy darab összefüggő szigetet alkotott, de nem volt kapcsolatuk a kontinenssel: vagyis az amerikai mamutoknak úszva kellett eljutni a szigetre. Feltehető, hogy ezek a szigeti mamutok még találkoztak az első indiánokkal. Mindenesetre kialakulásuk részleteit tovább kutatják.

Jegyzetek

1. (2015. november 13.) „Evolution and dispersal of mammoths across the Northern Hemisphere”. *Science* **350** (6262), 805–809. o. DOI:10.1126/science.aac5660 (https://dx.doi.org/10.1126/science.aac5660). PMID 26564853.
2. (2016. július 12.) „Mammuthus population dynamics in Late Pleistocene North America: divergence, phylogeography, and introgression”. *Frontiers in Ecology and Evolution* **4**. DOI:10.3389/fevo.2016.00042 (https://dx.doi.org/10.3389/fevo.2016.00042).
3. Larramendi, A. (2016). „Shoulder height, body mass and shape of proboscideans (https://www.app.pan.pl/archive/published/app61/app001362014.pdf)”. *Acta Palaeontologica Polonica* **61**. DOI:10.4202/app.00136.2014 (https://dx.doi.org/10.4202/app.00136.2014).

Források

- Columbian Mammoth (http://www.prehistory.com/mammoth.htm)

	(Proboscidea)
Alrend:	Elefántalakúak *(Elephantiformes)*
Csoport:	*Elephantimorpha*
Csoport:	*Elephantida*
Öregcsalád:	*Elephantoidea*
Család:	Elefántfélék *(Elephantidae)*
Nem:	Mamut *(Mammuthus)* Brookes, 1828
Faj:	***M. columbi***

Tudományos név

Mammuthus columbi
(Falconer, 1857)

Szinonimák

Szinonimák

- *Elephas jacksoni* Mather, 1838
- *Mammuthus jacksoni* Mather, 1838
- *Parelephas jacksoni* Mather, 1838
- *Elephas columbi* Falconer, 1857
- *Euelephas columbi* Falconer, 1857
- *Parelephas columbi* Falconer, 1857
- *Mammuthus (Parelephas) columbi* Falconer, 1857
- *Elephas primigenius columbii* Falconer, 1857
- *Elephas texianus* Owen, 1858
- *Elephas imperator* Leidy, 1858
- *Mammuthus imperator* Leidy, 1858
- *Euelephas imperator* Leidy, 1858
- *Archidiskodon imperator* Leidy, 1858
- *Mammuthus (Archidiskodon) imperator* Leidy, 1858

- Mammoth Origins, Species, Heights & Weights, Teeth, and Tusk Information (https://web.archive.org/web/20070205101855/http://www.mammothsite.com/MammothInformation.html)
- Columbian Mammoth (http://www.shgresources.com/wa/symbols/fossil/)
- Columbian Mammoth (http://www.elephant.se/columbian_mammoth.php?open=Extinct%20Proboscidea)
- Giant Island/Pygmy Mammoths: The Late Pleistocene Prehistory of Channel Islands National Park (https://web.archive.org/web/20061009035639/http://www2.nature.nps.gov/geology/paleontology/pub/grd4/CHIS.doc)
- Mammuthus species (http://www.sdnhm.org/fieldguide/fossils/mammoth.html)

- *Elephas jeffersonii* Osborn, 1922
- *Parelephas jeffersonii* Osborn, 1922
- *Mammuthus jeffersonii* Osborn, 1922
- *Elephas roosevelti* Hay, 1922
- *Parelephas roosevelti* Hay, 1922
- *Elephas washingtonii* Osborn, 1923
- *Parelephas washingtonii* Osborn, 1923
- *Elephas maibeni* Barbour, 1925
- *Elephas eellsi* Hay, 1926
- *Elephas floridanus* Osborn, 1929
- *Parelephas floridanus* Osborn, 1929
- *Mammuthus floridanus* Osborn, 1929
- *Archidiskodon sonoriensis* Osborn, 1929
- *Parelephas progressus* Osborn, 1942

Elterjedés



Elterjedési területe vörös színnel jelölve; a kék a gyapjas mamuté

Hivatkozások

A Wikifajok tartalmaz ***Amerikai mamut*** témájú rendszertani információt.

A Wikimédia Commons tartalmaz ***Amerikai mamut*** témájú kategóriát.